

РЕШЕНИЕ

№ 7770

гр. София, 06.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав**, в публично заседание на 08.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **9605** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203–чл. 207 от Административно – процесуалния кодекс във връзка с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на З. В., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане], гражданин на Афганистан, чрез адвокат Д. Г., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 2, офис 226, с която е предявен иск срещу Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 5 000.00 лева за периода от 09.09.2022 г. до 20.01.2023 г., в продължение на 134 дни вследствие на задържането му в помещение от затворен тип при Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България /ДАБ при МС на РБ/ в Бусманци, където материалните условия не са отговаряли на минималните стандарти за места за лишаване от свобода, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 09.09.2022г. до окончателното изплащане. В исковата молба и допълнителна такава е посочено още, че ищецът е бил подложен на нечовешко и унижително отношение в нарушение на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека. Изложени са твърдения, че стаите в отделението, където е бил настанен ищецът, са били заключвани всяка вечер в 22:00 часа и отключвани в 08:00 часа на другата сутрин. В случай на нужда на посещение на санитарния възел, всеки един от настанените там чужденци трябвало да повика охраната, за да му се предостави достъп, като не винаги охраната е реагирала, дори в определени случаи реакцията се изразявала в кръсъци по лицето, търсецо съдействие,

а това събуждало останалите настанени, които изкарвали раздразнението си на нуждаещия се да ползва санитарния възел. Посочва се, че материалните условия по време на престоя на ищеца в помещението от затворен тип на ДАБ при МС на РБ се изразявали в изключително занижена хигиена на стаите – наличие на хлебарки, бълхи. Мръсни бани и тоалетни, запушени и миришещи. Почистването на стаите било осъществявано от настанените в тях чужденци. При настаняването е предоставяно еднократно руло от тоалетна хартия, един сапун, прах за пране, които настанените да използват за неопределения срок на настаняването им. Всеки настанен разполагал само с един чаршаф и едно одеяло. Мръсните дрехи, лично и спално бельо са били изпирани на мивката, в която се миели настанените чужденци. Топла вода имало само два пъти на ден за по един час: от 12:00 часа до 13:00 часа и от 20:00 часа до 21:00 часа, наличие само на три душа, от които само два работещи. Това предизвиквало дълго чакане за къпане на настанените чужденци, между 10-12 души. В мястото за къпане липсвала преграда и всички можели да виждат къпещият се. Недобре затварящи се прозорци в помещенията, което водело до голям студ в помещенията през м. Декември 2022 г. и м. Януари 2023 г. В стаите било винаги шумно, ежедневно е имало скандали и кръсъци. Предоставяната храна била нискокачествена, еднообразна и недосготвена – често в месото имало наличие на кръв и косми. Хляб се предоставяло само на закуска и обяд, но не и на вечеря, като много от настанените отделяли от хляба за вечеря. Заниманията на открито били ограничени до веднъж на ден 20 минути, но имало дни, в които не били пускани да излизат. Поведението на охраната било заплашително и унизително към ищеца, както и към останалите настанени. Ищецът посочва, че многократно е бил свидетел как охранителите удряли други настанени. Служители на охраната са отправяли обиди към настанените, отказвали им елементарни неща като достъп до санитарния възел, препарат за почистване, тоалетна хартия и сапун и т.н. Задържаните в ПЗТ не разполагат с достъп до радио, музика, книги, преса или други средства за запълване на времето, там дори нямащо назначено медицинско лице, което да съдейства при нужда на настанените. Настоящото дело е образувано след като с Определение № 8315/29.09.2023 г. постановено по административно дело № 6023/2023 г. по описа на АССГ е отделен предявеният иск срещу Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България от искът, по който продължава съдебното производство по адм.дело № 6023/2023 г. на АССГ, I-во отделение, 9-ти състав.

В съдебно заседание ищецът, редовно уведомен, се представлява от адвокат Г., която моли съда да уважи предявената искова претенция, по изложените в същата съображения.

Ответникът – Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България, в указания срок депозира отговор по предявения иск, като счита същият за неоснователен и недоказан. Доводите на ищеца, според ответника са бланкетни и необосновани относно наличието на вреди, същите не са доказани. Иска от съда да отхвърли исковата молба като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. В съдебно заседание ответникът, редовно уведомен не се явява, представлява се от юрисконсулт М., която моли съда да остави исковата претенция без уважение. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена се представлява от прокурор П., която излага становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София – град (АССГ), след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

От фактическа страна се установява, че с Решение № РПЗТ-29/09.09.2022 г. на Председател на ДАБ при МС на РБ, ищецът е настанен на основание чл. 45в, ал. 1 вр. чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ в помещение от затворен тип /ПЗТ/ на ДАБ при МС на РБ до отпадане на основанието или до окончателното приключване на производството му за предоставяне на международна закрила.

С Решение № 5173/20.12.2021 г., издадено от Заместник – председател на ДАБ при МС на РБ е отказано предоставяне на международна закрила на З. В., ЛНЧ: [ЕГН]. Решение № 5173/20.12.2021 г., издадено от Заместник – председател на ДАБ при МС на РБ е потвърдено с Решение № 2646/19.04.2022 г., постановено по административно дело №1259/2022 г. по описа на АССГ, I-во отделение, 21-ви състав. Решението на АССГ е потвърдено с Решение № 11458/12.12.2022 г., постановено по административно дело №6414/2022 г. по описа на ВАС. С решението на ВАС, относно потвърждаването на отказа за предоставяне на международна закрила е преустановено действието на мярката „Настаняване в помещение от затворен тип на ДАБ при МС“. Независимо от това З. В. не е бил освободен от ПЗТ, като от страна на ДАБ при МС е продължено неговото фактическо задържане без това да се основава на административен акт или на закона. В тази връзка в исковата молба е посочено, че задържането на З. В. в ПЗТ от датата на влизане в сила на решението на ВАС – 12.12.2022 г. е било незаконно.

З. В. е настанен в помещението от затворен тип към РПЦ/ТЦ на ДАБ при МС на РБ с Решение № РПЗТ-29/09.09.2022 г., издадено от Председател на ДАБ при МС на РБ на основание чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ. Решението за настаняване е оспорено по съдебен ред, като с Решение № 471/27.01.2023 г., постановено по административно дело № 8836/2022 г. по описа на АССГ, същото е потвърдено като правилно и законосъобразно /л.97-98/

От страна на З. В. е отправено искане за прекратяване на фактическите действия по принудителното му задържане до АССГ. В тази връзка е образувано административно дело № 267/2023 г. по описа на АССГ. С Разпореждане № 399/13.01.2023 г., постановено по административно дело № 267/2023 г., Съдът е наредил на ДАБ при МС на РБ прекратяване действията по принудително настаняване на З. В. в Център от затворен тип към РПЦ – София. В изпълнение на съдебното разпореждане, З. В. е освободен от ПЗТ на ДАБ при МС на 20.01.2023 г. За периода от 12.12.2022 г. до 20.01.2023 г., З. В. е бил незаконно задържан в ПЗТ на ДАБ при МС на РБ /л.11-21, л.100-104/.

От Писмо рег. № 105400-3711/11.07.2023 г. на Началник на Отдел СДВНЧ – София, Дирекция „Миграция“ при МВР, е представена информация, че на основание Заповед №5364з-208/20.01.2023 г., издадена от Директор на Дирекция „Миграция“, МВР, З. В. е настанен принудително в СДВНЧ – [населено място] на 20.01.2023 г. След служебна справка в съдебно-деловодната система на АССГ, настоящият съдебен състав установи, че Заповед №5364з-208/20.01.2023 г., издадена от Директор на Дирекция „Миграция“, МВР е оспорена по съдебен ред, като с Решение № 1013/16.02.2023 г., постановено по административно дело №1358/2023 г., заповедта за принудително настаняване е потвърдена като правилна и законосъобразна. Решението на АССГ не е обжалвано пред ВАС на РБ.

По делото във връзка с изложените в исковата молба твърдения, по искане на

жалбоподателя беше допуснат до разпит свидетеля Т. А. И.. Свидетелят И., заяви, че познава ищеца от около шест години. Свидетелят работи като адвокат към Център за правна помощ – „Глас в България“, неправителствена организация, предоставяща безплатна правна помощ на бежанци и мигранти. Допълва, че е посещавал З. В. в ЗДВНЧ, както и в ПЗТ /помещението от затворен тип/, което се намира в Бусманци. Посочва, че условията там са различни от тези в СДВНЧ. Помещенията от затворен тип към ДАБ, по времето, когато ищецът е бил настанен са променени. Първоначално са имали собствена сграда, но след пандемията, напуснаха сградата и лицата, настанени по реда на ЗУБ са настанявани в две помещения, находящи се в бл. 2 на СДВНЧ. Допълва, че се касае за две стаи, които са с малки размери, и са една до друга. Заявява, че той и колегите му не са допускани до тези стаи. Срещите с бежанците са провеждани във фойето, като от там има изглед към тези две стаи. В самите стаи има подредени легла, може би около 7 или 8 броя, като всички настанени пребивават там. Единствено по време на храненията има отделно помещение, находящо се до фойето и стаите, в които те са настанени. Допълва, че ищецът приемал тежко факта на настаняването си там, през цялото време на престоя му там бил изнервен. Липсвали му разходките навън. Свидетелят споделя, че разбрал, че титулярният началник на помещението от затворен тип е бил в болничен или отпуск, като заместващият го не е могъл да организира разходки навън, тъй като не можели да се разберат с Дирекция „Миграция“. Достъп до открито пространство не е имало, а относно хигиената, свидетелят не може да даде информация, тъй като ищецът не му е споделял какъв достъп е има до санитарните помещения. Наясно е, че е имало баня, но не на същия етаж. Свидетелят допълва, че е наясно с наличие на здравословни проблеми на ищеца, но не може да си спомни периода. Наясно е, че е имало медицинско лице, разпределящо антибиотици на лицата, на които е имало назначена терапия, но не е сигурен дали това лице е било лекар. Спомня си, че бежанците са били разпределени по етнически принцип, за да няма конфликтни ситуации. Посочва, че в стая с ищеца имало още четирима афганистанец, но дали той е имал конфликт с тях, не знае. Относно персонала също няма спомен от страна на ищеца да е споделяно за проблеми. Заявява, че е посещавал ищеца два или три пъти, докато е бил в ПЗТ и тогава от страна на свидетеля бил повдигнат въпроса защо бежанците нямат право до открити пространства, но му било заявено, че нищо не може да бъде направено, а ищецът не може да се завърне в Афганистан. Допълва, че производството по предоставяне на международна закрила спрямо ищеца приключило. Ищецът не бил наясно защо продължават да го държат в ПЗТ на ДАБ при МС, респективно да бъде преместен в СДВНЧ, отделно не желаел да продължава да бъде в помещение от затворен тип към ДАБ при МС на РБ. Свидетелят посочва, че няма съответната компетентност да посочи какво е било психическото състояние на ищеца. Допълва, че З. В. му споделил, че ще се самоубие, не желаел да бъде в ПЗТ, не се чувствал добре там и бил напрегнат.

По делото е допусната Съдебно-оценителна експертиза /СОЕ/, по която е депозирано заключение от вещото лице Р. К., геодезист, икономист, оценител по следните поставени въпроси: След запознаване с материалите по делото и извършване на оглед на място в помещенията от затворен тип, в които е бил настанен ищецът, да се даде заключение относно техническото, функционалното и хигиенното състояние на помещенията за настаняване, баните, тоалетните, коридорите и местата за занимания на открито, като към заключението си приложи снимков материал. От

страна на вещото лице на 29.04.2024 г. в присъствие на представители на страните е извършен оглед на помещенията, които са били обитавани от жалбоподателя в СДВНЧ/ДАБ Бусманци. По време на огледа от страна на вещото лице са измерени помещенията за настаняване, баните, тоалетните и фойето. Площадката за занимания на открито е измерена по ОФК. Допълнително са му били предоставени снимки на всички помещения и игрището, изобразяващи актуалното към момента състояние на обекта.

Относно техническото, функционалното и хигиенното състояние на помещенията за настаняване, баните, тоалетните, коридорите и местата за занимания на открито. Спалните помещения на ДАБ в Бусманци представляват две съседни стаи, разположени на партерния етаж в североизточната част на сграда 07106.1420.711.2, област София, общ. Столична, [населено място], Район „Искър“, вид собственост – частна държавна собственост, функционално предназначение – Общежитие, брой етажи 4, застроена площ 834 кв.м. Северозападната стая е със светла площ 38.29 кв.м., светла височина 3.16 м. и разполагаем обем 121 куб.м. Стаята е с два прозореца на две съседни стени – на северозападната и на североизточната. Прозорците са с PVC дограма с двоен стъклопакет и метална решетка отвън. Стаята е много добре осветена, като на таваните са монтирани четири осветителни тела луминесцентно осветление – тип пури. Подовата настилка е гранитогресни плочи в отлично състояние – без захабявания и зацапвания. Стените и таваните са с фина шпакловка и латексова боя, в добро състояние, без следи от течове и влага. В стаята са разположени 11 легла – 3 двуетажни и 5 самостоятелни легла. Към датата на огледа /29.04.2024 г./ в стаята са били настанени 9 души.

Североизточната стая е със светла площ 38,84 кв.м., светла височина 3.16 м. и разполагаем обем 120 куб.м. Стаята е с един прозорец на североизточната стена. Прозорецът е с PVC дограма с двоен стъклопакет и метална решетка отвън. Стаята е добре осветена. На таваните са монтирани четири осветителни тела луминесцентно осветление – тип пури. Подовата настилка е гранитогресни плочи в отлично състояние – без захабявания и зацапвания. Стените и таваните са с фина шпакловка и латексова боя, в добро състояние, без следи от течове и влага. В стаята са разположени 12 легла – 4 двуетажни и 4 самостоятелни легла. Банята е със светла площ 11.31 кв.м., светла височина 3.22 м. и разполагаем обем 37 куб.м. Прозорците са на северозападната стена и са PVC дограма с двоен стъклопакет и метална решетка отвън. Банята е добре осветена. На таваните има мухъл. Подовата настилка е гранитогресни плочи в отлично състояние – без захабявания и зацапвания. Стените на височина до около 2 метра са облицовани с фаянсови плочки, а нагоре с латекси. Таваните са с фина шпакловка и латексова боя. Подовите настилки и облицовките са в добро състояние. В банята са направени девет извода за умивалници и душеве, а са монтирани пет такива. При огледа на 29.04.2024 г. от сифона на единия умивалник течеше при пускане на вода и подът е бил мокър. В банята няма трайни замърсявания и неприятна миризма.

Тоалетната е със светла площ 12.05 кв.м., светла височина 3.22 м. и разполагаем обем 39 куб.м. Прозорецът е на северозападната стена и е с PVC дограма с двоен стъклопакет и металната решетка отвън. Подовата настилка е гранитогресни плочи в отлично състояние – без захабявания и зацапвания. Стените на височина до около 2 метра са облицовани с фаянсови плочки, а нагоре са с латекси. Таваните са с фина шпакловка и латексова боя. Подовите настилки и облицовките са в добро състояние. В

помещението са обособени четири отделни кабини с тоалетни, с плътни стени и врати, на височина над 2 метра. Тоалетните са стоящи, в добро състояние, без захабявания и трайни зацапвания. В тоалетните беше чисто и нямаше неприятна миризма.

Мястото за занимания на открито е с площ 1 580 кв.м и се намира в североизточната част на Поземлен имот 07106.1420.711, област София /столица/, [община], [населено място], Район „Искър“, вид собственост – Държавна частна, вид територия – Урбанизирана, НТП – За друг обществен обект, Комплекс, площ 11 297 кв.м., кв. 39а, парцел VII. Оградено е с висока ограда и е с равна бетонова настилка. На площадката са разположени игрища и уреди за спорт и фитнес. Поддържа се в добро състояние.

В ОСЗ, проведено на 08.05.2024 г., от страна на вещото лице, във връзка с приетото по делото експертно заключение е направено изявление, че подът е бил мокър, имало наклон, но това не е била първата мивка от редицата, т.е най-често използваната и няма как да изсъхне при честа употреба. При всяко пускане на чешмата се добавя количество вода върху пода. На място вещото лице е разбрало, че има определени часове, в които е позволено да се ползват.

В съдебното производство от страна на ответника е представен Годишен доклад на Омбудсман на Република България за дейността му като Национален превантивен механизъм 2023 г. относно Специален дом за временно настаняване на чужденци – София. Видно от доклада, съгласно Заповед № НПМ-23/01.08.2023 г. на Омбудсмана на Република България, на 02.08.2023 г. е извършена планирана проверка в СДВНЧ – София, с цел установяване на материално-битовите условия, в които са настанени чужденците, медицинското обслужване и спазват ли се гарантираните по закон права на лицата. Общият капацитет на СДВНЧ – София е за 400 души. При запълване на капацитета поради засиления миграционен поток, чужденците се настаняват в допълнителен блок в непосредствена близост или се изпращат в СДВНЧ – Любимец. Към деня на извършване на проверката, общият брой настанени чужденци в СДВНЧ – София е 454 души. От тях 435 са от мъжки пол и 19 от женски пол. Настанените малолетни и непълнолетни чужденци са 21. Преобладават чужденците със сирийско гражданство общо 168 лица, от Афганистан – 141 лица, от Мароко – 48 лица и от Иран – 45 и други. От страна на проверяващия екип е установено на място, че всички настанени чужденци имат неограничен достъп до питейна вода в достатъчни количества, както и че не са били направени оплаквания от лицата за липса на вода, което да налага допълнително снабдяване с диспенсери. Сред сирийските граждани имало такива, от чиято страна е заявено, че им е бил отказан достъп до медицинска помощ. Основните здравословни оплаквания на чужденците са били свързани с кожни заболявания или рани вследствие на ухапвания от дървеници. Един от чужденец е заявил, че в коремната област има заседнало чуждо тяло /според него куршум/ повече от година и е дошъл в Република България, за да се оперира, но към момента не е бил прегледан. Медицинският екип и ръководството на дома са били уведомени от проверяващия екип на омбудсмана незабавно за неговия случай, като е посочено, че за лицето ще бъде организирано извеждането на лицето, за да бъде извършено рентгенографско изследване и да бъде приложено лечение при необходимост от това. Установено е, че спрямо това лице има издадена Заповед № 5364з-3071/01.08.2023 г. за продължаване на принудителното му настаняване в СДВНЧ – София с шест месеца до отпадане на пречките за изпълнение на наложената спрямо него принудителна административна мярка, като е установено, че в заповедта липсват данни за преводач, присъствал към момента на запознаване на лицето със заповедта. В тази връзка, Омбудсманът в качеството си на НПМ отново повтаря препоръката си – заповедите за налагане на ПАМ по чл. 39а, ал. 1 от ЗЧРБ да се подписват от преводачи, присъствали на връчването, когато чуждите граждани не владеят български език.

Изхранването в СДВНЧ – София се осигурява чрез кетъринг към външна фирма. Доставките се осъществяват по три пъти на ден: за закуска, обяд и вечеря. От доставеното

количество готова храна се заделят на произволен принцип контролни проби от всяко ястие, която се запечатва и съхранява до 48 часа в хладилни условия. Храната се раздава в столовата, като всеки чужденец се идентифицира със своя карта и номер, след което се отбелязва във водения журнал, че са взети дневните порции храна. Освен общата диета са предвидени и диетични менюта в случай на здравословни проблеми, както и менюта, адаптирани за бебета. От страна на всички чужденци е заявено на проверяващите, че не харесват храната, не защото е развалена или нискокачествена, а заради нейният вкус, поради което предпочитат консумация на десерти. Проверяващият екип е установил, че намиращата се на територията на СДВНЧ лафка не функционира. Установено е, че в коридора на дома е инсталирана машина за кофеинови напитки и машини за вафли и снаксове. Настанените чужденци имат право на външни хранителни пратки съобразно предвидения списък на разрешени хранителни продукти и правилника за вътрешния ред на СДВНЧ – София. Изискванията към внасяните отвън храни са те да бъдат опаковани /без метални или стъклени опаковки/, в срок на годност и да за едно хранене. Тези ограничения са въведени с цел да се избегне презапаяването с храни, което на свой ред да доведе до размножаване на хлебарките в помещенията, както и в последваща търговия между настанените лица и съпровождащите ги конфликти.

Проверяващият екип е установил, че материалнобитовите условия в СДВНЧ – София са лоши и е необходимо извършване на основен ремонт на помещенията. Най-критично е състоянието на санитарните възли, които са общи. Проверяващият екип е установил наличие на влага, мухъл и рушаща се мазилка от таваните на помещенията. От администрацията на СДВНЧ – София са информирали проверяващия екип, че е подадена документация за проект по програма на Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и ако бъдат одобрени, е предвидено извършването на основен ремонт през следващата календарна година. Както в хода на предходната проверка, така и в хода е установен проблем с дървениците и хлебарките, който не е разрешен. При обиколката на помещенията настанените лица са показали на проверяващия екип следи от ухапвания от дървеници по ръцете и краката им. Установено е, че пръскането против вредители се осъществява въз основа на сключен договор с външна фирма, която изпраща дезинфектор от Медицински център на МВР. Пръска е един път в месеца и извънредно при необходимост. Проверяващият екип е установил, че за справяне с проблема, от ръководството на дома са закупили и инсталирали в двора на дома допълнителен хладилен контейнер, в който да бъдат замразявани дюшечи, одеяла и дрехите на новодошлите чужденци, за да бъдат унищожени намиращите се в тях дървеници. В тази връзка са дадени насоки за преодоляване на проблема, а именно да бъдат предприети допълнителни мерки за трайно справяне с проблема. От страна на администрацията на дома е посочено, че е налице необходимост да бъдат открити две допълнителни щатни бройки за дезинфектори, които постоянно да са на терен и по този начин да зачестят периодите на пръскане.

Установено е, че СДВНЧ – София разполага с молитвена стая и параклис, компютърна зала и библиотека с чуждоезична литература. На различни места в дома са разлепени брошури на неправителствени и международни организации с координати в случай, че лицата желаят да ползват правна помощ или да получат друга информация. На разположение на чужденците в коридора са поставени два телефона, чрез които могат да провеждат разговори.

Акцентирано е, че както в хода на предишната проверка, така и в хода на тази от екипа на НППМ отново е констатирано, че голяма част от чужденците предпочитат да си стоят по стаите и не се разхождат на външните площадки на дома. Това се дължи на нагриването на бетонната настилка и високи температури през пролетните месеци, както и липсата на каквато и да е сянка. В тази връзка с доклада отново е отправена препоръка да бъдат осигурени тревни или други настилки за частично покритие на откритите площадки, за да може настанените лица да се възползват ефективно от правото си на разходка и през топлите месеци на годината.

Относно медицинското обслужване в СДВНЧ – София, е установено, че се осъществява от двама лекари и от един медицински фелдшер на щат в МИ на МВР, като

медицинският фелдшер редовно дава нощни дежурства. По време на проверката на смяна е бил единственият лекар и лекар, командирован от МИ за определен период от време. Констатирано е, че в дома се води задължителна медицинска документация, прегледите на новоприетите чужденци се отразяват чрез електронната система на амбулаторен лист. Текущите прегледи се отразяват в амбулаторен журнал. Има спешен шкаф, както и достатъчно като брой и асортимент лекарства и консумативи, които са в срок на годност. Посочено е от медицинските лица, че към момента няма настанени чужденци с хронични заболявания. При проверката на амбулаторния журнал е установено още, че в него няма отразени прегледи на сирийските граждани, от които е направено оплакване, че им е отказан достъп до медицинска помощ. В тази връзка екипът на Омбудсмана е бил уверен, че чужденците, които са съобщили на Омбудсмана за оплакванията си, ще бъдат прегледани още на същия ден, а този който твърди, че има чужд предмет /проектил/ в тялото, ще бъде изведен за извършване на образно изследване в МИ на МВР.

В резултат на извършената проверка, Омбудсманът като Национален превантивен механизъм е отправил препоръки към министъра на вътрешните работи. Във връзка с дадените препоръки, министърът на вътрешните работи уведомява Омбудсмана за следното по отношение на СДВНЧ – София: Всички настанени чужденци имат достъп до телефонните контакти на неправителствени и международни организации, към които могат да подадат сигнал чрез телефон или интернет канали. Относно твърденията за отказан достъп на медицинска помощ на сирийски граждани – не са подавани сигнали или жалби за подобно ограничение нито анонимно, нито от конкретни чужденци. Всички настанени лица са запознати с реда за заявяване на нужда от медицински преглед чрез интервюист или постовите полицаи от съответния охранителен участък. Има случаи, в които при беседи с други полицейски служители или психолози, чужденци заявяват нужда от преглед, за което незабавно се уведомява началник отдел и се създава организация за извършването му в медицинска служба. Чужденците с кожни проблеми преминават преглед в медицинската служба, защото стриктно се следи за прояви на заболяването краста, което лицата привнасят отвън при настаняването си в дома и ненавременното му лекуване би създавало опасност от масово разпространение. Ухапванията от инсекти се лекуват с медикаменти по преценка на медицинските лица, като ръководството и отговорните служители до момента предприемат всички възможни мерки за ограничаване на дървениците. Във връзка с констатациите за получени оплаквания по отношение на вкусовите качества на храната, предоставяна на настанените чужденци в доклада коректно е отразено, че храната се осигурява от фирма за кетъринг – външен доставчик по сключения договор, като предлаганата готова храна е в съответствие с изискванията на Наредба № 1/22.01.2018 г. за физиологичните норми за хранене на населението, които включват средни енергийни потребности, препоръчителен прием на белтък, въглехидрати, витамини и минерални вещества. Храната се приготвя съобразно „Сборник рецепти за заведенията за обществено хранене“, издателство „Техника“, 2008 г., или разработена и утвърдена технологична документация за производство, съгласно Закон за храните. Осигурява се разнообразно хранене, чрез ежедневно включване на храни от отделните хранителни групи, включително и диетична храна. Назначената комисия за контрол по изпълнението на сключения договор за доставка на храна периодично прави проверки чрез замервани на грамажите на порциите и външния вид на ястията, като не са установени нередности. Вкусовите предпочитания и качества на храната са обект на индивидуална преценка, поради което липсват обективни критерии за оценяването им. Напълно реалистично е не всички храни да съвпадат с вкусовите предпочитания на всички настанени, но наблюдения на персонала на СДВНЧ - София са, че чужденците вземат целия си порцион храна, не само десертите, като се хранят в столовата на Блок 2 и може да се заключи, че информацията е достоверна.

По отношение на направената констатация за лоши материално-битови условия за настаняване на чужденците в СДВНЧ – София, като най-съществен е проблемът в

санитарните помещения, ръководството на дома е наясно със съществуващите проблеми и с налични средства и ресурси, полага усилия за поддържане на материалната база, но изключително увеличеният брой настанени чужденци от средата на настоящата година и динамиката на настаняване и извеждане значително допринесоха за унищожаване на наличното имущество и помещения. Като възможност за решение на проблема е бил разработен идеен проект за ремонтни дейности в СДВНЧ – София с финансиране със средства с ФУМИ, който в началото на м. Септември 2023 г., вече е одобрен и средствата са осигурени. Предстои стартиране на дейностите по проект „Осигуряване на средства за подобряване на условията за настаняване и сигурността в СДВНЧ“, като след провеждане на задължителните процедури по разработване на строителни книжа ще стартират и същинските строително – ремонтни дейности.

По проблема и продължаващите трудности за справяне с дървениците и хлебарките в СДВНЧ – София в документа са описани предприетите мерки до момента за преодоляването му чрез периодична обработка на помещенията срещу инсекти от служители на ДЗК при МИ – МВР. Изисквани са и допълнителни обработки на всички площи. Продължава прилагането на задължителния филтър при настаняване чрез замразяване на личен багаж в новозакупения хладилен контейнер за целта и обезпаразитяване чрез изпиране на облеклото на чужденците. Факт е, че всички усилия до момента дават само частичен и временен резултат за ограничаване разпространението на дървениците, поради което непрестанно се търсят нови решения. Очакванията на МВР са, че след извършване на основния ремонт в сградата на блок 2, който ще включи и подмяна на сградни инсталации, да бъде решен и проблемът с инсектите. Посочено е, че в тази връзка ще бъде изготвено предложение до ръководството за разкриване на две допълнителни щатни бройки за дезинфектори, които постоянно да са на терен, но предвид спецификата на тази дейност, която в рамките на МВР се изпълнява от МИ на МВР, е под въпрос дали ще бъде одобрено.

Относно констатацията в доклада, че настанените чужденци предпочитат да си стоят по стаите и не се разхождат на външните площадки поради нагряване на бетонната настилка и високите температури през летните месеци, както и липсата на сянка и дадената в тази връзка препоръка, са закупени шатри за засенчване, които в горещите месеци ще се разполагат на площадката. До момента не е намерено финансиране за частично покритие на асфалта с тревна или друга настилка, тъй като средствата за капиталови разходи са ограничени и преимуществено се използват за поддържащи ремонти на сградния фонд. При наличие на свободен финансов ресурс, планират да се предприеме частично покритие на асфалтовата настилка с друга подходяща.

Във връзка с препоръката да се регламентира ред и осигури своевременен достъп до медицинска помощ на настанените чужденци в СДВНЧ – София ще бъде направено предложение пред работната група за преглед и актуализация на вътрешноведомствените актове, сформирана със заповед на директора на ДМ, да бъде извършен преглед и детайлно разписан редът за организиране на медицинската помощ на настанените чужденци.

При така установената фактическа обстановка, съдът прие следните правни изводи:

Предявеният иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди е процесуално допустим, като предявен от активно легитимирана страна, претендираща присъждане на обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразното му задържане за периода от 09.09.2022 г. до 20.01.2023 г., в продължение на 134 дни, вследствие на задържането му в помещение от затворен тип при ДАБ при МС, в [населено място]. Искът е предявен срещу надлежен ответник, съгласно чл. 205 от АПК – Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет на Република България – юридическо лице на бюджетна издръжка.

След преценка на събраните по делото доказателства, настоящият съдебен състав намира исквата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за неоснователна.

Съгласно чл. 203, ал. 1 от Глава единадесета на АПК, исквете за обезщетения за вреди,

причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно разпоредбата на чл. 203, ал. 2 от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на ЗОДОВ.

Според разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като исковите се разглеждат по реда установен в АПК. Следователно, за да възникне право на иск за обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: вреда - имуществена или неимуществена; незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под „вредата“ следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под „пряка и непосредствена“ - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл. 203 от АПК, във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

С аргумент от нормата на чл. 154, ал. 1 от ГПК, вр. чл. 144 от АПК в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения от него иск, а на Съда - да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност.

Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

В исковата молба се твърди, че на ищеца са причинени неимуществени вреди в резултат на лошите материални условия в помещението от затворен тип на ДАБ при МС в [населено място] и на нечовешкото и унизително отношение на служителите в ПЗТ на ДАБ при МС, за периода на настаняването му там общо за 134 дни от 09.09.2022 г. до 20.01.2023 г. Отделно ищецът с допълнителна искова молба посочва, че е бил подложен на нечовешко и унизително отношение, представляващо нарушение на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека.

Съдът намира съобразно установената фактическа обстановка, и с оглед събраните по делото доказателства, Съдебно-оценителна експертиза, гласни доказателства и доклада на Омбудсмана, че не са налице посочените кумулативно изискуеми предпоставки за възникване на отговорността на ответния административен орган по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В депозираната искова молба се претендират вреди от цялостния престой на чужденеца в помещението от затворен тип на ДАБ при МС в кв. Бусманци, причинени от лошите материално-битови условия, както и от унизително и нечовешко отношение на служителите спрямо ищеца. Следва да се има предвид, че в исковия период, чужденецът е настанен в ПЗТ – кв. Бусманци. Настаняването в ПЗТ към РПЦ – София е временна мярка по отношение на незаконно пребиваващи чужденци на територията на Република България, чиято цел е да им бъде осигурена подслон, храна, грижи и медицинско обслужване за задоволяване на основните им жизнени потребности. Тази мярка е временна и е регламентирана в нормата на чл. 45б от ЗУБ – до отпадане на основанието или до окончателното приключване на производството по предоставяне на международна закрила пред ДАБ при МС. На чужденците, настанени в ПЗТ – кв. Бусманци/РПЦ София е осигурен подслон, предоставяне

на храна, грижи и медицинско обслужване за задоволяване на основните им жизненни потребности. Безспорно режимът на чужденците в ПЗТ на ДАБ при МС по никакъв начин не е идентичен с този на лица, по отношение на които е наложена мярка за неотклонение „Задържане под стража“ или тези изтърпяващи наказание „Лишаване от свобода“. Следователно настаняването в ПЗТ на ДАБ при МС не представлява лишаване от свобода, тъй като търсещите закрила никога не са задържани в затворите, т.е. същите не са настанявани в места за лишаване от свобода.

От приетите по делото писмени доказателства, включително от СОЕ и доклада на Омбудсмана се установява, че със Заповед № 8121з-877/18.08.2020 г. на Министър на вътрешните работи на ДАБ при МС е предоставено временно и безвъзмездно ползването на части от имот – публична държавна собственост, находящ се в [населено място],[жк], съгласно Акт за държавна собственост № 1213, представляващи – административно помещение: Блок 2, ет. 1, стая № 104, с площ 11.70 кв.м.; спални помещения в Блок 2 на СДВНЧ – София за настаняване на чужденци: Блок 2, ет. 1, стая № 105 – площ 39.10 кв.м и Блок 2, ет. 1, стая № 106 – площ 37.35 кв.м.; Санитарно помещение – Блок 2, ет. 1 с площ 23.70 кв.м.; Медицински кабинет – Блок 2, ет. 2, стая № 205, площ – 11.70 кв.м. От страна на МВР на ДАБ при МС е предоставено ползване на столова за чужденци – обособена част от северната страна на столовата, стая за свиждане – Блок 1, етаж 1, стая № 4 и спортна площадка за разходка на открито. Съгласно т. IV от заповедта, подробно описаните части се предоставят за ползване за срок от три години. Въз основа на тази заповед и на основание чл. 77 от Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г. е сключен Договор на 28.11.2020 г. между МВР и ДАБ при МС с вх. № УС-1365/6/20.11.2020 г. на ДАБ при МС. Видно от чл. 2 от представения от ответника договор е, че имотът следва да се ползва като обособено помещение от закрит тип към РПЦ – София за настаняване на лица, търсещи международна закрила в Република България. По делото е представен Приемо-предавателен протокол от 08.04.2021 г., когато е извършено приемо-предаване на имота.

Нормата на чл. 29, ал. 1, т. 3 от ЗУБ определя, че по време на производството по предоставяне на закрила, чужденецът има право на подслон и храна. Чл. 10, § 1, изр. първо от Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила, касаещ условия за задържане /Директива 2013/33/ЕС/, задържането на кандидатите се извършва по правило в специализирани центрове за задържане. Съгласно чл. 18, § 1, б. „б“ от Директива 2013/33/ЕС центрове за настаняване предлагат достатъчно добър стандарт на живот. Съгласно чл. 10, § 2 от Директива 2013/33/ЕС, задържаните кандидати разполагат с достъп до открити пространства. От доказателствата по делото се установи, че към датата на настаняване в ПЗТ – кв. Бусманци/РПЦ – София и за целия период на престой в него, ищецът е бил статут на „търсещ закрила“, съответно с правата и задълженията на чужденец, „търсещ закрила“.

Разпоредбата на чл. 13, ал. 1 от Правилника за условията за настаняване и вътрешен ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС, утвърден с вх. № КП – 903/19.04.2019 г., чужденецът, настанен в ПЗТ, има право:

1. на минимална жилищна площ в спалното помещение, която не може да е по-малко от 4 кв.м;
2. на гарантирана минимална и максимална температура;
3. на легло, спално бельо, храна три пъти на ден, определени санитарно хигиенни принадлежности и консумативи;
4. на медицинско обслужване и психологическа помощ;
5. не по-малко от един час на ден на достъп до открити пространства;
6. да получава лична кореспонденция;
7. да получава пощенски пратки;
8. на посещения;
9. на срещи с лица, осигуряващи правна помощ и представителство;

10. да подава молби и жалби;

11. да ползва мобилни телефони без камери.

Предвид доводите за лоши материални битови условия, Съдът допусна СОЕ. От страна на вещото лице е направен оглед на място, при който установява нормални хигиенни условия в санитарните помещения /баня и тоалетни/, относно спалните помещения – че същите са без захабявания и зацапвания, наличие на леглова база, подова настилка с гранитогрес, нормално монтирано осветление. Във фойето, състоящо се от две помещения е налице разположени два телефона с карти и дървени пейки, като във вътрешното фойе са разположени вендинг автомати за пакетирани напитки и храни и кафе автомат. Установено е, че и двете фойета се поддържат в отлично състояние. Относно мястото за занимания, вещото лице установява, че същото е оградено с висока ограда и е с равна бетонова настилка, като на площадката са разположени игрища и уреди за спорт и фитнес и същото се поддържа в добро състояние. Към СОЕ е представен и изготвен от вещото лице снимков материал по време на огледа.

От представени по делото доклад НПМ на Омбудсмана за 2023 г., се установи, че материалните битови условия в СДВНЧ – София, [жк]са нормални, но не и лоши. Вярно е, че с доклада на Омбудсмана са отправени препоръки, изразяващи се в следното: да се извърши проверка относно необходимостта за закупуване на допълнителни високопроходими моторни превозни средства за патрулиране на зелена граница в района на ГПУ – Свиленград; заповедите за налагане на принудителни административни мерки по чл. 39а, ал. 1 от ЗЧРБ в Република България да се подписват от преводачи, когато чуждите граждани не владеят български език; да се назначат преводачи, които да съдействат на служителите в СДВНЧ – Любимец и СДВНЧ – София при комуникацията им с настанените в обекта чужди граждани и при извършване на медицински прегледи; в личните дела на чуждите граждани да бъдат прилагани копия на всички документи, свързани с процедурата им по изпълнение на принудителните административни мерки по ЗЧРБ, включително и влезлите в сила решения на ДАБ при МС за отказ за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут; да се осигурят тревни или други настилки за частично покритие на откритите площи в СДВНЧ – Любимец и СДВНЧ – София; да бъдат подобрени условията за предоставяне на стоматологична помощ на чужденците в СДВНЧ – Любимец; да бъдат открити две щатни бройки за дезинфектори в СДВНЧ – София; да се регламентира ред и осигури своевременно достъп до медицинска помощ на настанените чужденци в СДВНЧ – София, пожелали извършването на медицински преглед, както и присъствието на преводач.

От доклада, представен от ответника по делото, се установи, че към момента на огледа на проверяващата група през 2023 г., материално-битовите условия са лоши, като това е видно и от снимковия материал. Но, видно от СОЕ, и огледът извършен от вещото лице, респективно снимковият материал, че материално-битовите условия са нормални, изпълнени са дадените с доклада препоръки. Храната е качествена, като от чужденците там е заявено, че не я консумират поради вкуса и, не защото е развалена или некачествена, противно на твърденията в исковата молба за нейното качество. От доклада се установява, че проблемът с дървеници и хлебарки към датата на проверката на НПМ, не е разрешен. При обиколката на помещенията, настанените лица са показали на проверяващите следи от ухапвания от дървеници по ръцете и краката им. От проверяващия екип е констатирано, че пръскането против вредители се осъществява въз основа на сключен договор с външна фирма, изпращаща дезинфектор от Медицински институт на МВР, като се пръска един път в месеца и извънредно при необходимост. Установено е, че за справяне с проблема, от ръководството на дома са закупили и инсталирали в двора на дома допълнителен хладилен контейнер, в който се замразяват дюшеци, одеяла и дрехите на новодошлите чужденци, за да бъдат унищожени намиращите се в тях дървеници. В тази връзка е дадена препоръка за предприемане на допълнителни мерки за трайно справяне с проблема. Дадени са препоръки и по отношение на пространството за отдих. Министърът на вътрешните работи, уведомява Омбудсмана, че във връзка с констатациите за получени оплаквания относно вкусовите качества на храната, която

се предоставя на настанените чужденци, коректно е отразено в доклада, че храната се осигурява от фирма за кетъринг – външен доставчик по сключен договор, и същата е в съответствие с изискванията на Наредба № 1/22.01.2018 г. за физиологичните норми за хранене на населението, които включват средни енергийни потребности, препоръчителен хранителен прием на белтък, въглехидрати, витамини и минерални вещества. Относно лошите материално-битови условия за настаняване на чужденците в СДВНЧ – София, от страна на министъра на вътрешните работи е посочено, че най-съществен е проблемът със санитарните помещения, като е посочил за възможност за разрешение на проблема – разработен идеен проект за ремонтни дейности в СДВНЧ – София с финансиране със средства по ФУМИ, одобрен в началото на м. септември 2023 г. и с осигурени средства. В тази връзка е посочено, че предстои стартиране на дейностите по проект „Осигуряване на средства за подобряване на условията за настаняване и сигурността в СДВНЧ“, като след провеждане на задължителните процедури по разработване на строителни книжа ще стартират и същинските строително – ремонтни дейности.

Съдът кредитира и събраните по делото гласни доказателства, но от същите не се установява наличие на лоши материално битови условия. Свидетелят заявява, че ищецът не се е чувствал добре там, поради липса на организирани разходки извън помещението от затворен тип. Отделно показанията на свидетеля за състоянието на санитарните възли са твърде уклончиви, същият заявява „че няма спомен ищецът да му е споделял какъв достъп е имал до санитарните помещения“.

Следва да се има предвид, че от страна на ищеца по делото не са представени като доказателство подавани от него жалби срещу условията за настаняване, нито пък жалби срещу служители, които са му отказали достъп до санитарен възел, както се твърди в исковата молба. Действително условията не са луксозни, но от доказателствата по делото се установява, че гарантират минимален стандарт за нормален живот. Временно настанените има осигурен подслон, прехрана, медицинско обслужване. Задоволени са базовите жизнени потребности. Условията, които са предоставени от страна на българската държава съответстват на възможностите при стандарта на живот в страната и показват полагане на грижи по отношение на чужденците, оказване на необходимата помощ. Дори и да се приеме, че има пропуски, същите не са незаконосъобразни, не съставляват незаконни действия или бездействия на администрацията. Положени са значителни усилия, създадена е организация, осигурено е финансиране, чужденците са обезпечени в значителна степен. Неудовлетворяването на претенциите и очакванията над нормалното и възможното не може да бъде вменено във вина на ответния административен орган. В случая не се установяват незаконосъобразни действия и бездействия, които да са причинили вреди на ищеца, както се твърди в исковата молба.

Предявеният иск е неоснователен и недоказан и като такъв следва да бъде отхвърлен изцяло. Предвид изход на спора на ответния административен орган се полага юрисконсултско възнаграждение, определено съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл.37, ал. 1 от Закона за правната помощ във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, субсидиарно приложими на основание чл. 144 от АПК, в размер на 100.00 лв. /сто лева/.

Така мотивиран от изложеното и на основание чл. 203 и следващите от АПК, Административен съд София – град,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ иска на З. В., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане], гражданин на Афганистан, чрез адвокат Д. Г., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 2, офис 226, предявен срещу Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 5

000.00 лева за периода от 09.09.2022 г. до 20.01.2023 г., в продължение на 134 дни вследствие на задържането му в помещение от затворен тип при Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България в Бусманци, където материалните условия не са отговаряли на минималните стандарти за места за лишаване от свобода, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 09.09.2022г. до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА З. В., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане], гражданин на Афганистан, чрез адвокат Д. Г., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 2, офис 226 да заплати на Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет на Република България юрисконсултско възнаграждение в размер на 100.00 лв. /сто лева/

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщението му чрез Административен съд София – град пред Върховен административен съд на Република България.

СЪДИЯ: